

פ"ד אחר שנתבאר, שכל הנשמות נכללו באדה"ר, וע"י חטאו נתלבשו כולם בתוך הקליפה, נבאר עתה ענין גלגול הנשמות, דהנה אחר שנתערב טוב ברע, צריך שני דברים, א' שיפריד הטוב מן הרע, ע"י קיום שס"ה מצות ל"ת. ב. לתקן חלק הטוב, ע"י קיום מ"ע. (הג"ה ענין תיקון חלק הטוב, ע"י קיום מ"ע, נבין עפ"י מ"ש (ע"ח שער מ"ט פ"ה), שע"י קיום רמ"ח מ"ע, מוציא רמ"ח איברים, השקועים בזכר דנוגה, ושם אין חלב טמא כלל, אבל שס"ה גידים, הם בנוקבא דנוגה, ששם טו"ר, חלב טמא וחלב טהור. וזה שכתב כאן להפריד הטוב מן הרע, ע"י קיום שס"ה מל"ת (והשי"ב משה). נמצא שענין תיקון חלק הטוב, הוא להוציא רמ"ח אברים. מן הזכר דקליפת נוגה (והשי"ב משה) וביאור הענין כי (לק"ת תאלים פ"ד) רמ"ח אברים. הם אסורים בכבלי ברזל, תוך הזכר דקליפת נוגה, וע"י קיום מ"ע, נמשך להם אור עליון מהקדושה שלמעלה, ועולין משם. (והשי"ב משה).

והנה לפי מה שנתבאר בפ"ג, שכל אבר או גיד של נשמת אדה"ר, נמצא בו ^{אוצר החכמה} פרצוף אחד שלם. כולל כל רמ"ח איברים ושס"ה גידים, היה עולה על הדעת, לומר, שכל ניצוצי אבר או גיד אחד, אם השלימו בין כולם תרי"ג מצוות, אע"פ שכל ניצוץ מהם לבדו לא השלים כולם, הי' מספיק. אבל האמת אינו כך. דכיון שכל ניצוץ הוא נשמה אחת, הכלולה מרמ"ח איברים, ושס"ה גידים. לכן כל ניצוץ צריך לקיים כל תרי"ג מצות, ואם לא קיים איזה מצוה, צריך להתגלגל, כדי לקיים אותה; כנזכר בתיקונים תקון ע'. אומנם בודאי שאינו דומה מי שקיים כבר כל התרי"ג מצות, ע"י ניצוצות של אבר, שמשם שורש נשמתו, אע"פ שהוא עצמו לא קיים כולם, למי שעדיין לא קיים כל התרי"ג מצות, אפי' ע"י הניצוצות של שורש נשמתו, וזה דבר פשוט. ולא זו בלבד, שכל ניצוץ צריך לקיים כל תרי"ג מצות, אלא שצריך ג"כ לקיים כל התרי"ג מצות, במעשה ובדבור ובמחשבה.

וענין דבור נרמז בפסוק זאת תורת העולה, שארז"ל כל העוסק בתורת עולה, כאלו הקריב עולה. וכל ניצוץ וניצוץ שלא קיים אפילו חלק אחד מאלו ג', מעשה דבור ומחשבה, מוכרח להתגלגל עד שיקיים כולם. וכן מי שלא עסק בתורה, בפשט רמז דרוש סוד נוטריקון פרד"ס, הוא מוכרח להתגלגל עד שיעסוק בכולם. כל איש ואיש, מה שיכול להשיג, מחלקו שניתן לו בסיני, כפי בחי' שרשו. ובזה שביארנו, יתורץ לך כמה קושיות וספיקות, שהרי יש צדיקים שהם גרועים במעלה מן צדיקים אחרים, ונחו ושקטו בעוה"ב, ויש צדיקים גדולים מאד, כמו מרע"ה, ואמרו עליו בתיקונים, דאתפשטותו עד ס' רבוא. והטעם כי צריך להשלים חלקו, שהוא גדול מאד. ואין גלגוליו נגמרים במהרה, גם יש צדיקים מתים בימי בחוריהם. כגון ר' בון וכיוצא בו, ולא מת מפני עבירה שחייב עליה חיוב כרת. אלא מפני שכבר השלים

לקיים כל תרי"ג מצות ושאר הפרטים. לכן נפטר בימי בחרותו, וז"ש רז"ל, טרח ר' בון בכ"ח שנים. מה שלא טרח תלמיד ותיק בע' שנים.

ובזה תבין ג"כ, למה יש צדיקים שקשה בעיניהם המיתה, כמו מרע"ה ויש להיפך, והטעם, כי מרע"ה לא קיים עדיין. כל המצות התלויות בארץ, ובביהמ"ק. וכדי שלא יצטרך לחזור בגלגול, ע"כ היתה המיתה קשה בעיניו. אבל הצדיקים שהשלימו כל הצריך להם, היו שמחים במיתתם, כמ"ש בדניאל, ואתה לך לקץ ותנוח. כי לא הי' צריך להתגלגל עוד. גם בזה תבין איחור הגאולה כל כך זמן לפי שכל ניצוץ צריך להתגלגל גלגולים רבים, עד אשר ישלים לקיים כל תרי"ג מצות, בכל הבחי' הנ"ל. והצדיקים שהיו יודעים איזה מצות חסר להם היו נזהרים באותן מצות יותר מאחרות, וזה שאמרו בגמ', ששאלו אבוך במאי זהיר טפי, ואותן מצות שכבר קיימו אותן בגלגולים אחרים. לא היו נזהרים בהם כל כך, אך אין זה, אלא במצות שאינם חובת הגוף. כגון פדיון הבן, וראשית הגז וכיוצא בהם, אבל מצות שהם חובת הגוף, כגון ציצית ותפילין וק"ש ותפלה, וסוכה ושופר ולולב וכיוצא בהם. ודאי שהוא מחויב לעשותם בכל הגלגולים. והבן זה.

וכן יש מי שלבו חפץ יותר לעסוק בפשט התורה, ויש שחפץ יותר ברמז, או בדרוש או בסוד, הכל כפי מה שחסר לו בגלגול זה, לכן צריך לעסוק במה שלבו חפץ. והנה אחז"ל שכל ישראל ערבים זה לזה, והטעם כמ"ש בפ"א, שכל נשמות ישראל, היו כלולים באדה"ר, ע"כ נחשבים כנשמה אחת. אמנם אינם ערבים אלא על הנגלות. כמ"ש והנגלות לנו ולבנינו. וגם אינם ערבים, רק אם הי' בידם למחות, ולא מיחו, אבל יש פרט אחד יותר פנימי, וזהו, שכל הניצוצות שהם משורש אחד קטן הם ערבים זה לזה בתכלית הערכות. ולא די שיסבלו עונש בעוה"ז, זה בעבור זה, אלא שג"כ צריכין להתגלגל זה בעבור זה. משא"כ כשאינם משורש אחד. אע"פ שחטא בנגלות. והי' סיפק בידו למחות, אינו נענש עליו אלא בעוה"ז. אבל א"צ לחזור בשבילו בגלגול או בעיבור, באופן שכל הניצוצות, מתרי"ג עד ס' רבוא, שהם משורש אחד מאותן ס' רבוא שרשים קטנים של נשמת אדה"ר, הם נחשבים לנשמה א', ואם ניצוץ א', חטא או פגם איזה פגם צריכין כל הניצוצות שבשורש ההוא, לתקן החטא, או הפגם ההוא, ואפילו אם תקנו את עצמם, כל הצריך להם, אינם שלמים ומתוקנים, עד שיתוקן הפגם של הניצוץ ההוא, לכן צריכין כל הניצוצות להשתתף עמו, בגלגול או בעיבור. כדי לסייען להשלים מה שפגם.

והנה בכל ניצוצות משורש אחד, יש בהם ניצוצות קרובים זה לזה, יותר מלאחרים, לכן הניצוץ היותר קרוב. הוא אשר יתעבר או יתגלגל, עם הניצוץ הפגום. לסייעו להשלים הפגם. ובזה תבין, מה שנמצא בספרי המקובלים, פלוני בא בגלגול פלוני, אע"פ שרחוק מאד מן השכל, לומר שאדם גדול כמוהו יצטרך להתגלגל. ובפרט אם יתגלגל באדם פחות הערך, תגדל התימא יותר, אך הענין הוא, לפי שהניצוצות משורש א' ערבים זה לזה. לכן לפעמים יתגלגל ניצוץ גדול מאד, בניצוץ קטן משרשו, כדי לסייעו ולהשלימו. מפני שהוא ערב לו. ודע שנשמת אדה"ר הכלולה מתרי"ג שרשים המתחלקים עד ס' רבוא שרשים קטנים, הנה יש הפרש גדול בין השרשים, כי השרשים מן הראש הם מובחרים מכולם, והשרשים משאר

איברים פחותים מהם, כל שורש לפי ערך האבר התלוי בו, והשרשים מן הרגלים, פחותים מכולם, וכן כל שורש קטן מן הס' רבוא שרשים קטנים, יש בו פרצוף אחד, דתרי"ג איברים וגידים, ואלו הן תרי"ג ניצוצות שבכל שורש קטן, המתחלקין עד ס' רבוא ניצוצות, וכמו שיש הפרש גדול בין השרשים, שבנשמת אדה"ר, כן יש הפרש גדול, בין הניצוצות שבכל שורש קטן. והם דוגמת האילן, שיש בו עצים וענפים ועלין ופירות וקליפות. כן יש בכל שורש ושורש, ת"ח גדולים וקטנים, ובעלי מצות, ועמי הארץ, ורשעים.

והנה בכל שורש ושורש, אי אפשר להיות פחות מן תרי"ג ת"ח, והם בחי' הפירות של האילן, ושאר הניצוצות שבשורש הם בעלי מצות, ועמי הארץ ורשעים, והם בחי' העצים וענפים והעלין והקליפות של האילן. ואל תתמה מזה, שהרי כל הרשעים ועו"ז, נולדו מאדה"ר ונח ואברהם ויצחק, וכיוצא בו. והענין הוא, כי הנשמה, היא כלולה מתרי"ג אברים וגידים, וכל אבר יש בו בשר ומוח ודם. ועל הגוף יש קליפות של עור ושערות וצפרנים. ומי שהוא מבחי' המוח, הוא גדול מאד, ומשאר בחי' הוא פחות ממנו, לפי ערך כל בחי' ובחי'. ומעתה אל תתמה, אם בשורש נשמת אברהם אע"ה, או שאר צדיקים, נמצאים ניצוצות של רשעים, ופחותי ערך מאד. והבן זה היטב.

והנה כל ניצוץ וניצוץ, אין בו כח, לקיים כל תרי"ג מצות, לכן כל הנשמות שהם משורש אחד, אין באים כולם במשפחה אחת, או בשבט אחד, אלא זה בא בכהן, וזה בלוי, וזה בישראל, וכיוצא בהם. לפי שיש מצות מיוחדת לכהן, ויש ללוי, ויש למלך, וכיוצא בהם, ויש מצות, שכל אדם מחויב בהם, ויכול לקיים אותם, כגון ק"ש ותפלה, וציצית ותפילין וכיו"ב. ויש מצות שאינו יכול לקיים רק אם נזדמנו לו, אבל יש בידו להזמין, כמו לקט שכחה ופאה, וראשית הגז, שיש בידו לקנות שדה, או רחילות, ולקיים המצות הנ"ל, ויש מצות שאין בידו להזמין, כגון פדיון הבן, ויבום וחלוצה, וכיו"ב. ויש מצות התלויות בארץ, ובבנין ביהמ"ק. כגון הקרבנות וכיו"ב.

ונבאר ענינם. שכל המצות שיכול האדם להזמין ולקיים, מחויב לרדוף אחריהם ולהזמין, כגון לקנות שדה ולקיים מעשרות וכיו"ב, ואם לא קיים, מוכרח להתגלגל ולקיים ומצות שאין בידו להזמין אם באו לידו ולא קיים, יתחייב להתגלגל כדי לקיים, ואם לא באו לידו, יספיק לו שיתעבר באדם שהוא משרשו, ומתיחס אליו, ויקיים עם אותו האדם, המצוה שחסרה לו, ואח"כ יסתלק ממנו. והמצות התלויות בבנין ביהמ"ק, הנה כל הנשמות שבאו לעולם בזמן החורבן, כלם צריכין להתגלגל. (צ"ל להתעבר משה) בזמן ביאת המשיח, לקיים כל המצות, התלויות בבנין ביהמ"ק. וז"ש ר' ישמעאל בן אלישע, לכשיבנה ביהמ"ק אביא חטאת שמינה. והבן היטב מאד.